

UZASADNIENIE

Małoletni N. K. w pozwie z dnia 20 lutego 2018 roku, złożonym w Sądzie Rejonowym z Z., a skierowanym przeciwko (...) S.A. w W., wniósł o zasądzenie:

- 1.** 80.000,- zł z tytułu zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 kwietnia 2013 roku,
- 2.** renty alimentacyjnej po 500,- zł miesięcznie, poczynając od sierpnia 2012 roku wraz z automatyczną waloryzacją, począwszy od kwietnia każdego roku po dacie wyrokowania, o wskaźnik inflacji za rok poprzedzający waloryzację, ogłoszony przez GUS,
- 3.** kosztów procesu według norm przepisanych.

Źródłem roszczeń pozwu jest śmierć matki powoda, za którą odpowiedzialność odszkodowawczą ponosi pozwany.

Pozwany przed wniesieniem pozwu wypłacił opiekunowi prawnemu małoletniego powoda 50.000,- zł z tytułu zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 k.c. oraz 50.000,- zł z tytułu odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. Oświadczenie opiekuna prawnego powoda o zrzeczeniu się dalszych roszczeń jest nieważne, bowiem nie było zezwolenia na tą czynność właściwego organu opieki i kurateli.

Świadczenia wypłacone przez pozwanego nie przyniosły pełnego zaspokojenia roszczeń należnych powodowi.

(pozew k. 3-6)

Postanowieniem z dnia 9 marca 2018 roku SR w Zgierzu stwierdził swą niewłaściwość rzeczową i przekazał sprawę do rozpoznania i rozstrzygnięcia SO w Łodzi.

(postanowienie k. 27)

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2018 roku Sąd zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości.

(postanowienie k. 44)

Pozwany w odpowiedzi na pozew z dnia 30 maja 2018 roku wniósł o oddalenie powództwa na koszt powoda, podnosząc zarzut sprawy ugodzonej.

(odpowieź na pozew k. 45-47)

Powód w piśmie z dnia 20 lipca 2018 roku, stanowiącym replikę na odpowiedź na pozew, podniósł, że zarzut pozwanego sprawy ugodzonej jest bezzasadny, przywołując argumentację zawartą w uzasadnieniu pozwu.

(pismo procesowe k. 69-71)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 30 lipca 2012 roku w B. miała miejsce katastrofa drogowo-kolejowa, w wyniku której śmierć poniosła m.in. matka powoda, obywatelka Ukrainy – 21-letnia Y. K., która osierociła 3-letniego wówczas powoda, obywatela Ukrainy.

Odpowiedzialność odszkodowawczą za skutki katastrofy ponosi pozwany ubezpieczyciel.

(niesporne)

Matka powoda pracowała w Polsce, a małoletni powód mieszkał na Ukrainie z dziadkami macierzystymi. Pierwszy raz przyjechała do Polski w połowie 2012 roku i pracowała przy zbiorze truskawek. Po miesiącu wróciła na Ukrainę i ponownie przyjechała do Polski w celach zarobkowych.

Matka powoda nie miała wyuczonego zawodu. Po ukończeniu szkoły średniej wyszła za mąż i urodziła syna N.. Ojciec chłopca po jego urodzeniu opuścił rodzinę i nie płacił na jego utrzymanie. Został pozbawiony władzy rodzicielskiej, nie utrzymuje kontaktów z powodem. Dziadkowie ojczyści nie uczestniczą w życiu i wychowaniu powoda.

Małoletni powód nie ma rodzeństwa, ma obecnie 10 lat i mieszka z dziadkami macierzystymi na Ukrainie, pozostaje na ich utrzymaniu. Babcia H. K. jest opiekunem prawnym powoda, który otrzymuje rentę rodzinną w wysokości po 1.460, - (...) miesięcznie. Dziadek powoda ma emeryturę po 2.000, - (...) miesięcznie. Babcia nie pracuje, opiekuje się chorą matką, prowadzi dom i zajmuje się wychowaniem powoda. Powód mieszka z dziadkami na wsi, dziadek nie może dorobić do emerytury, bo nie ma na wsi ani w okolicy ofert pracy.

(zeznania opiekuna prawnego powoda H. K. k. 140)

Małoletni powód w chwili śmierci matki, z uwagi na swój wiek (3 lata i 7 miesięcy), nie był w stanie zrozumieć do końca wagi zdarzenia, jakim była śmierć mamy oraz zareagować żałobą, jednakże deprywacja związana ze śmiercią mamy stanowiła dla chłopca element silnie zaburzający potrzebę bliskości i przynależności. Chłopiec odbierał negatywne emocje wynikające z konieczności funkcjonowania w nowych warunkach, a osoby bliskie były skoncentrowane na niezrozumiałym dla niego działaniu – odczuwał ich niepokój i negatywne emocje, był postawiony w zupełnie nowej sytuacji, co skutkowało poczuciem zaburzonego bezpieczeństwa (lękiem). Doznania te ze względu na wiek powoda nie trwały długo – dziecko skompensowało lukę po stracie matki przywiązaniem do osób z bliskiego otoczenia. Obecnie stan emocjonalny oraz możliwości poznawcze dziecka są prawidłowe, nie ujawniono żadnych zaburzeń ani deficytów. Nie można wykluczyć, że dziecko ujawni negatywne uczucia na skutek braku matki oraz poczucia krzywdy ze względu na brak ojca, najprawdopodobniej nastąpi to w okresie dojrzewania. Odczuwalny deficyt będzie pojawiał się u powoda w różnych okresach życia, na skutek różnych bodźców.

Wyniki badań psychologicznych chłopca wskazują na istnienie pierwotnie silnego związku emocjonalnego z matką i nie wskazują na zaburzenia tych więzi. Chłopiec pielęgnuje pamięć matki wyobrazeniowo, nie stwierdza się klinicznych zaburzeń sfery emocjonalnej, występujące negatywne reakcje wzmacniane są sytuacją rodzinną, pielęgnowaniem przez dziadków żałoby.

Dziadkowie od ukończenia przez N. czwartego roku życia chodzą z nim raz na dwa miesiące do psychologa. Chłopiec płacze w szkole, jak przychodzą do nauczycieli rodzice.

(opinia biegłego psychologa dziecięcego A. G. k. 118-121)

W wyniku ugody zawartej w dniu 10 marca 2014 roku między opiekunem prawnym powoda H. K. a pozwanym, małoletni powód otrzymał m.in. zadośćuczynienie, o którym mowa w art. 446 § 4 k.p.c., w wysokości 50.000,- zł. Uprawniony powód zrzekł się w stosunku do pozwanego dalszych roszczeń oraz możliwości ich dochodzenia na drodze sądowej.

(ugoda k. 50)

Powód w piśmie z dnia 21 listopada 2017 roku zażądał od pozwanego dalszych roszczeń:

1. zapłaty zadośćuczynienia w wysokości 80.000,- zł oraz
2. renty alimentacyjnej w wysokości po 500,- zł miesięcznie.

(pismo k. 20-21)

Pozwany w piśmie z dnia 7 grudnia 2017 roku odmówił przyznania powodowi zgłoszonych roszczeń.

(pismo k. 16)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wbrew wywodom pozwanego, powództwo co do zasady jest usprawiedliwione.

Zgodnie z art. 31 ust. 1 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych z dnia 24 maja 1993 r. (Dz.U. 1994.96.445), w sprawach dotyczących opieki i kurateli, właściwe są organy i prawo tego Państwa, którego obywatelem jest osoba, dla której jest lub ma być ustanowiona opieka lub kuratela.

Po myśli art. 71 ust. 1 pkt 1 Kodeksu Cywilnego Ukrainy, opiekun nie ma prawa bez zgody organu ds. opieki i kurateli rezygnować z praw majątkowych podopiecznego, a zatem opiekun małoletniego powoda obowiązany był przedstawić zgodę właściwego organu jw. na zrzeczenie się w imieniu podopiecznego powoda roszczeń w stosunku do pozwanego (tekst prawa ukraińskiego k. 103).

Pozwany zgody takiej nie przedstawił, a zatem twierdzenia powoda, zgodnie z którymi zgody owej nie było, zasługują na wiarę.

W tym stanie rzeczy, zrzeczenie się roszczeń przez opiekuna powoda w stosunku do pozwanego jest prawnie bezskuteczne (nieważne).

Odpowiedzialność pozwanego wynika z umowy ubezpieczenia OC zawartej przez posiadacza pojazdu mechanicznego, którego kierujący był sprawcą katastrofy oraz przepisu art. 822 § 1 k.c.

Podstawę prawną roszczenia o zadośćuczynienie stanowi przepis art. 446 § 4 k.c.

Małoletni powód stracił w wyniku katastrofy kolejowo-drogowej matkę, a miał wówczas 3 lata.

Krzywda powoda z tym związana jest niewyobrażalna, chłopiec stracił matkę, z którą łączyła go bardzo silna i pozytywna więź emocjonalna, a do tragedii doszło we wczesnym dzieciństwie powoda, wskutek czego chłopiec pozbawiony został miłości macierzyńskiej oraz opieki ze strony matki, co jest źródłem ogromnej traumy na całe życie N..

O ile w chwili śmierci bezpośrednio poszkodowanej, powód nie był jeszcze w stanie uświadomić sobie rozmiaru tragedii oraz jej skutków z uwagi na wczesny etap rozwoju emocjonalnego, to jego krzywda ujawnia się obecnie i będzie się ujawniać z upływem lat, wraz z uświadomieniem przez chłopca braku matki oraz dorastaniem bez niej, co oznacza, że intensywność krzywdy chłopca dopiero w przyszłości będzie największa i będzie rozciągnięta w długim czasie.

Zatem zadośćuczynienie należne N. ma rekompensować mu cierpienia psychiczne, które już wystąpiły, ale przede wszystkim te, które wystąpią w przyszłości i będą rzutować na całe jego życie (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie I ACa 98/13).

Małoletni powód został pozbawiony bezpowrotnie osobistych starań matki o jego utrzymanie i wychowanie, tragedia związana ze śmiercią matki będzie wywoływać poczucie sieroctwa, niższej wartości wobec rówieśników oraz zachwianie poczucia bezpieczeństwa, a przede wszystkim pozbawienie miłości, czułości, troskliwości ze strony matki.

Biorąc pod uwagę przedstawione wyżej okoliczności, Sąd uznał, że zadośćuczynienie należne powodowi, adekwatne do rozmiaru jego krzywdy wynosi 130.000,- zł i uwzględniając wypłacone już świadczenie z tego tytułu (50.000,- zł), zasądzone dopłatę zadośćuczynienia w wysokości 80.000,- zł, tj. zgodnie z żądaniem.

Zadośćuczynienie w tej wysokości realizuje podstawową funkcję tej instytucji, tj. funkcję kompensacyjną i jednocześnie stanowi wymierną ekonomicznie wartość.

Stopa życiowa małoletniego powoda, mieszkającego na Ukrainie, tj. w państwie, w którym owa stopa jest niższa aniżeli w Polsce, tj. państwie, w którym doszło do wypadku, stanowi okoliczność irrelevantną z punktu widzenia wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia (por. wyrok SN z dnia 24 kwietnia 2019 roku w sprawie IV CSK 45/18).

Podstawę prawną roszczenia rentowego stanowi przepis art. 446 § 2 k.c.

Jedynym dochodem powoda jest renta rodzinna w wysokości po przeliczeniu na walutę polską około 230,- zł.

Biorąc pod uwagę, że matka powoda pracowałaby w Polsce i zarabiałaby co najmniej płacę minimalną, to żądanie renty po 500,- zł miesięcznie nie jest wygórowane i zasługuje na uwzględnienie w całości.

Rentę za okres od sierpnia 2012 roku do końca 2017 roku Sąd skapitalizował i zasądził kwotę jak w punkcie 1.b sentencji wyroku, a od stycznia 2018 roku zasądził rentę na przyszłość z mechanizmem corocznej waloryzacji.

O odsetkach od sumy zadośćuczynienia oraz skapitalizowanej renty orzeczono od dnia 12 grudnia 2017 roku, tj. dnia, w którym pozwany odmówił wypłaty roszczeń objętych pozwem (art. 481 k.c.), natomiast żądanie zasądzenia odsetek od daty wcześniejszej – jako bezzasadne – Sąd oddalił.

Powód nie wykazał, jakich pierwotnie domagał się od pozwanego świadczeń i w jakiej wysokości, zatem żądanie odsetek „od daty decyzji częściowo uznającej roszczenie, tj. od 9 kwietnia 2013 roku” (s. 6 pozwu, k.5v) jest oczywiście bezzasadne.

Powód uległ tylko co do nieznaczonej części swojego żądania, zatem o należnych mu kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. (obejmują one koszty zastępstwa procesowego).

O nieuiszczonych kosztach sądowych, od których powód był zwolniony, orzeczono zgodnie z wynikiem sprawy i obciążono nimi pozwanego na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c.

Z/ Odpisy wyroku wraz z uzasadnieniem pełnomocnikom obu stron.